

Rapport:

MÄRKNING OCH ANSVAR

– Hur EU ignorerar felmärkta jordbruksprodukter, producerade av Marocko, i det ockuperade Västsahara.

Den 1 oktober 2012 trädde ett nytt handelsavtal mellan EU och Marocko i kraft.

Avtalet kommer att leda till en kraftigt utökad jordbruksindustri i Västsahara – ett land som Marocko olagligt ockuperar. Jordbruksprodukterna odlas på plantager som tillhör den marockanska kungen samt ett antal franska jordbruksföretag. Produkterna säljs i europeiska mataffärer märkta med "Marocko" som ursprungsländ.

Den här rapporten visar hur denna kontroversiella exporthandel och felmärkning av produkter går till, samt konsekvenserna av ett sådant handlande.

WSRW 
Western Sahara Resource Watch
.....
EMMAUS
STOCKHOLM



FÖRORD

Den 1 juli 2012 trädde ett nytt handelsavtal mellan EU och Marocko i kraft. Avtalet kommer att innebära kraftigt utökade volymer av jordbruksprodukter från det ockuperade Västsahara på EU:s marknader, felaktigt märkta med "Marocko" som ursprungsland.

Hur är denna handel och falska varumärkning möjlig? Västsahara är ju inte en del av Marocko. Större delen av Västsahara är i själva verket olagligt ockuperat av sin granne i norr.

Den här rapporten belyser två problem.

För det första visar den hur omedvetna europeiska konsumenter, genom att köpa produkter som konsekvent märkts med felaktigt ursprungsland, oavsiktligt bidrar till att upprätthålla en olaglig och brutal ockupation som innebär allvarliga brott mot de mänskliga rättigheterna. Rapporten avslöjar inkonsekvensen i EU:s hållning till frågor kring ursprungland, och den beskriver EU-konsumenternas rätt till tydlig information. Den pekar också ut vilka grönsaksmärkningar som medvetna EU-konsumenter borde undvika, samt namnger de återförsäljare som inte lever upp till kravet att märka sina produkter korrekt. Rapporten avslöjar hur denna systematiska felmärkning kan spåras till två föga kända kontor för tillståndsbevis belägna i städerna El Aaiun och Dakhla i Västsahara.

För det andra visar rapporten hur EU har misslyckats med att begränsa den geografiska om-

fattningen av det nya handelsavtalet, vilket lett till att Västsahara inte är uttalat exkluderat när avtalet ska tillämpas. Därigenom finns nu risken att jordbruksprodukter från Västsahara får fördelaktig tulltaxering vid export till Europa. Som jämförelse kan nämnas att EU har vidtagit åtgärder för att förhindra varor som producerats i Palestina att exporteras inom frihandelsavtalet mellan EU och Israel.

Rapporten "Märkning och Ansvar" är en uppföljning av rapporten 'Konflikttomater' som Western Sahara Resource Watch och Emmaus Stockholm publicerade i februari 2012 som avslöjade den växande marockanska jordbruksproduktionen i det ockuperade Västsahara. Information om den faktiska produktionen på Västsaharas mark, som avhandlas i föregående rapport (främst sidorna 3, 4, 11-13, 17), är återgiven i denna nya, utökade rapport.

Rapporten är utförd av Western Sahara Resource Watch (WSRW) med ett generöst finansiellt stöd från solidaritetsorganisationen Emmaus Stockholm.

De två organisationerna uppmanar EU att genast sätta stopp för den praxis som tillåter varor från Västsahara att märkas med "Produkt från Marocko".

Denna rapport publicerades ursprungligen på engelska den 18 juni 2012. Små datumrättelser är gjorda i denna version.

Bryssel/Stockholm, den 4 November 2012

VÄSTSAHARA

En ockuperad koloni

Marocko ockuperar illegalt sitt grannland Västsahara. Samtidigt som folket i Västsahara kämpar för sin frihet med lagen på sin sida, behandlas territoriet av FN som den sista kvarvarande kolonialfrågan i Afrika. Marockos ockupation strider emot den internationella domstolen i Haags utlåtande 1975,¹ och bryter mot fler än 100 FN-resolutioner som erkänner rätten till självbestämmande för folket i Västsahara.

Den marockanska ockupationen av den forna spanska kolonin genomfördes under mycket våldsamma former. När det marockanska luftvapnet bombade lokalbefolkningen i Västsahara med napalmbomber, tvingades merparten av de inhemska västsaharierna att lämna sina hem och fly till öknen i Algeriet. Där bor de fortfarande. De västsaharier som bor kvar i det ockuperade Västsahara utsätts för allvarliga kränkningar mot sina mänskliga rättigheter när de uttalar sina helt legitima krav på självständighet. När denna rapport publicerades, har generalsekreteraren för den västsahariska organisation som arbetar för att skydda Västsaharas naturtillgångar suttit i militärfängelse i 19 månader – fortfarande utan någon rättegång.

Idag använder Marocko jordbruksindustrin som drivkraft för att befolka Västsahara med marockanska bosättare. Under 2008 sysselsatte jordbrukssektorn runt Dakhla ungefär 4000 säsongsarbetare med kontrakt på tio månader samt omkring 200 fastanställda.²

År 2010 var det sammanlagda antalet arbetare i Dakhlas jordbruksindustri 6480.³ De flesta arbetare har marockanskt ursprung. Som vi ska se längre fram är utsikterna för att industrin ska växa ytterligare väldigt oroande.

“Generalförsamlingen beklagar djupt den allt allvarligare situationen som kommer sig av Marockos fortsatta ockupation av Västsahara”.

FNs generalförsamling, res. 34/37, när marockanska trupper gick in i det territorium där tomatodling nu äger rum.



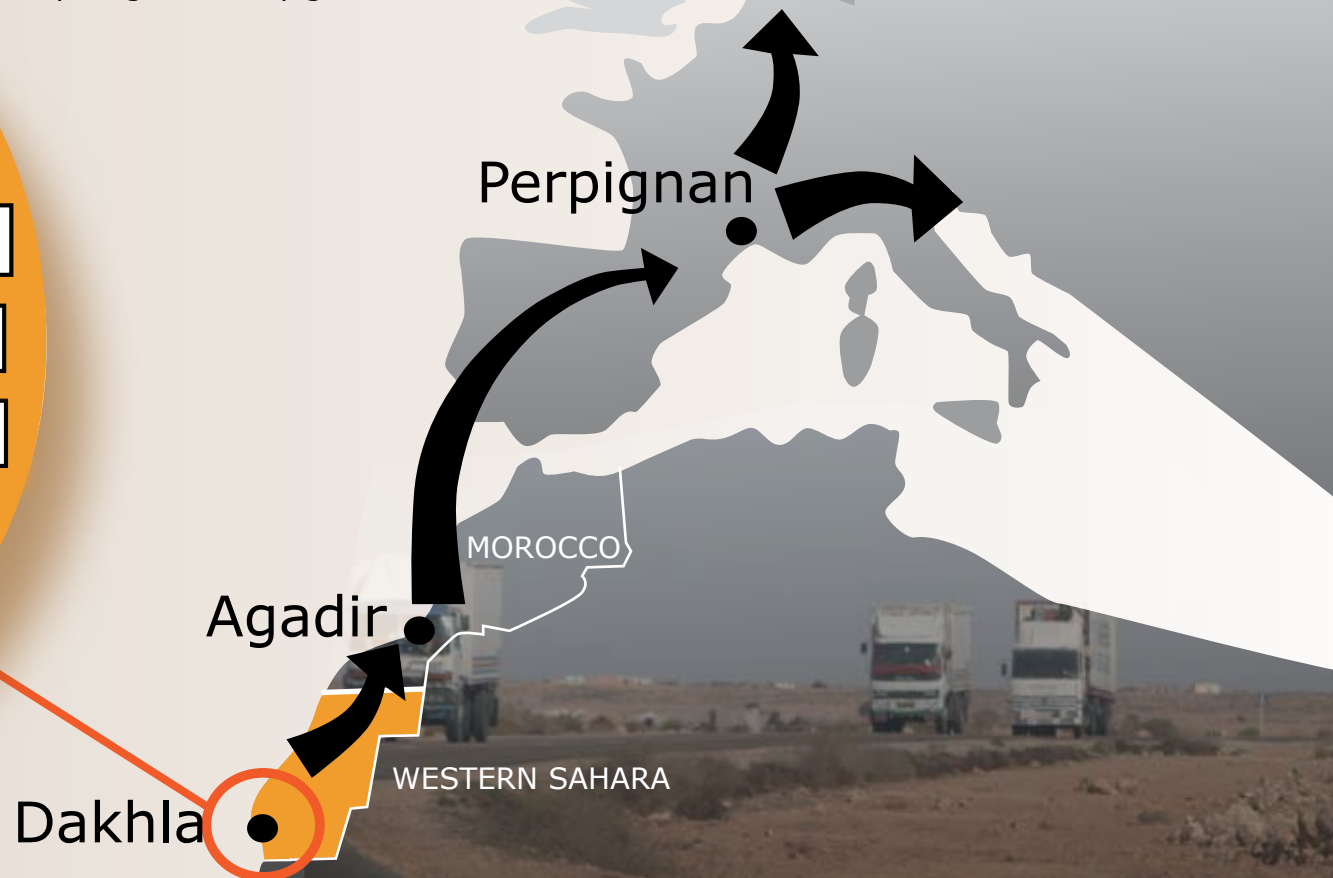
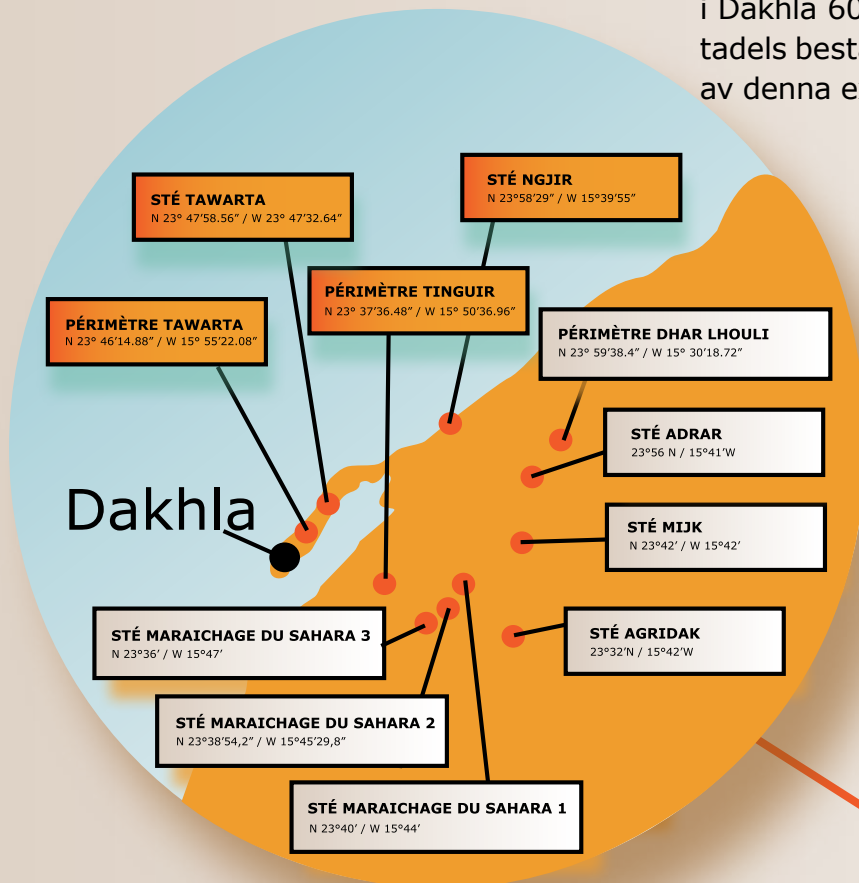
Hälften av Västsaharas befolkning lever i flyktingläger i Algeriet. Många kommer från de områden i Dakhla som nu används för kommersiellt jordbruk. FN:s juridiska kontor har slagit fast att västsahariernas önskemål vad gäller naturresurser i Västsahara ska respekteras.

EN KONTROVERSIELL ÖVERENSKOMMELSE

WSRW har identifierat 11 platser där jordbruk bedrivs i närheten av Dakhla, i det ockuperade Västsahara. Vår undersökning visar att samtliga av dessa platser ägs av antingen Marockos kung, av mäktiga marockanska konglomerat eller av franska multinationella företag. Inga företag ägs av den västsahariska lokalbefolkningen, eller ens av småskaliga marockanska bosättare i området.

Under 2010 exporterade jordbruksföretagen i Dakhla 60 000 ton jordbruksprodukter. Medtadels består exporten av tomater.⁴ En stor del av denna export går via Perpignan i Frankrike.

Jordbruket är inriktat på export: 95 % av de tomater, gurkor och meloner som produceras på ockuperad mark når utländska marknader.⁵ Samtidigt motsätter sig europeiska bönder jordbruksavtalet mellan EU och Marocko eftersom de fruktar att ökningen av handelskoncessioner rörande frukt och grönsaker från Marocko kommer att skada EU:s egen produktion allvarligt.⁶ Genom att importera produkter från Västsahara underminerar EU internationell lag och komplicerar FN:s fredsanssträngningar i Västsahara, vilka innefattar samtal om landets naturresurser.



PÅTVINGAT AVTAL

Den 1 oktober 2012 trädde det kontroversiella handelsavtalet mellan EU och Marocko i kraft.⁷

Avtalet möjliggör en friare handel med jordbruks- och fiskeriprodukter. Det kommer att ge Marocko möjligheten att genast liberalisera 45 % av importvärdet från EU, samtidigt som EU liberaliserar 55 % av sin import från Marocko. Avtalet medför också utökade koncessioner inom frukt- och grönsakssektorn, där marockanska produkter står för 80 % av EU:s import.⁸

Denna nya handelsordning tillåter en nästan total liberalisering av de flesta produkter, men den innehåller tullkvoter eller volymrestriktioner på en rad produkter (tomat, gurka, jordgubbar, zucchini, vitlök och citrusfrukt⁹) som anses "känsliga" för EU. Men de nya tullkvoterna har satts mycket högre än

de kvoter som det beslutats om i ett liknande, tidigare avtal. För tomater utökades kvoten från 185 000 ton till 257 000 ton, vilket är en ökning med 39 %. Tomaterna kan exporteras till EU när som helst mellan oktober och maj varje år¹⁰ och konkurrerar med tomatexport från Kanarieöarna och södra Spanien till Europa.¹¹

Efter att avtalet trätt i kraft kommer därför en utökad mängd frukt och grönsaker från Marocko att komma in på den europeiska marknaden. Bland dessa kommer det att finnas produkter från Västsahara eftersom avtalet underlåter att specificera att det enbart gäller Marocko och inte de tre fjärdedelar av Västsahara som ockuperas av Marocko sedan 1975.

Det avtal mellan EU och Marocko som rör ömsesidiga liberaliseringsåtgärder för jordbruks- och fiskeriprodukter träder snart i kraft. Avtalet är en utökning av det s.k. associeringsavtalet mellan EU och Marocko från 2000.



KNAPPT ACCEPTERAT

Handelsavtalet mellan EU och Marocko slöts först efter stor tvekan.

Många väckte frågor om den otydliga territoriella omfattningen i överenskommelsen, vilken ger Marocko rätten att på egen hand besluta om gränsdragningen av sitt nationella område.

Två av de tre fördraganden från EU-parlamentet, från Kommittén för jordbruk- och landsbygdsutveckling samt Kommittén för internationell Handel, som utsetts att utvärdera det föreslagna avtalet, rekommenderade EU-parlamentet att vägra ge sitt samtycke.¹²

En del av deras betänkligheter gällde de juridiska aspekter som följer av ett möjligt inkluderande av Västsahara med hänsyn till det nya avtalets territoriella omfattning.¹³

Den 16 februari 2012 beviljade EU-parlamentet det nya avtalet under hård press av EU-kommissionen. 369 ledamöter röstade för avtalet, 225 röstade emot och 31 avstod. Bara några månader tidigare hade parlamentet sagt nej till ett fortsatt fiskeavtal utanför Västsaharas kust, framför allt på grund av konflikten.¹⁴

Många parlamentsledamöter var i själva verket av den uppfattningen att det inte existerar någon jordbruksproduktion i Västsahara.

”Hittills finns det praktiskt taget ingen jordbruksindustri i Västsahara”, skrev kommissionsledamoten med ansvar för grannskapspolitik till parlamentsledamöterna.¹⁵ Kommissionens uppgifter korrigerades senare enligt de fakta som publicerades i WSRW:s rapport Konflikttomater.¹⁶

EU-kommissionen var nöjd med det positiva resultatet i parlamentet. Kommissionären med ansvar för jordbruk- och landsbygdsutveckling uppges ha sagt: ”detta är ett viktigt avtal, inte bara ekonomiskt, utan också politiskt.”¹⁷ Catherine Ashton, EU:s utrikeschef, tillade att ”omröstningen även skickar ett tydligt budskap till våra partners i EU:s södra grannskap att vi står för våra löften att svara upp mot deras reformförsök. Jag tar för givet att detta bara är början på en ny fas i relationen mellan EU och Marocko.”¹⁸

Även om politiska argument användes för att försvara avtalet undgick EU att se de politiska konsekvenser detta har för Västsahara.

MÄRKNINGS KONTOREN

På två diskreta kontor i Västsahara märker en marockansk firma systematiskt om de lokalt producerade varorna så att det ser ut som om de är av marockanskt ursprung.

EU har gett Marocko 'godkänd status' att genomföra samstämmighetstester med de marknadsstandarder som används på färsk frukt och färska grönsaker innan de importeras till EU.¹⁹ År 2002 ackrediterade EU den särskilt utsedda marockanska exportkontrollbyrån EACCE att ta sig an denna uppgift.^{20 21}

EACCE är en byrå som styrs av det marockanska jordbruksministeriet och som är inrättat för att kontrollera och koordinera exportmarknaden för frukt och grönsaker.²² Därav är EACCE ansvarigt för att utfärda export- och så kallade fytosanitära certifikat, så att produkterna följer Marockos internationella och bilaterala bestämmelser vad gäller kvantitet och kvalitet. Dessa certifikat hänvisar till produkternas ursprung. Kort sagt, de tillhandahåller stämpeln "Marocko".²³

EACCE har idag 21 regionala kontor centralt belägna i produktions- och förpackningsområdena. Kontoren är spridda över hela Marocko och Västsahara.²⁴

EU:s bestämmelser anger tydligt att "godkännande [av tredje land före import till unionen] kan endast gälla produkter som har sitt ursprung i det tredje land som avses".²⁵ Det faktum att EACCE opererar utanför Marockos internationellt erkända

gränser, och följaktligen inte har presenterat korrekt information för EU vad gäller produktursprung angivet i certifikaten, utgör en allvarlig överträdelse av den delegerade kontrollen av samstämmighet.

Det är endast möjligt att exportera tomater som certifierad exportör med certifikat från EACCE, och dessa certifikat måste förnyas årligen.²⁶ De tillvägagångssätt som används för att sköta kvoterna tenderar att gynna stora exportörsgrupper.²⁷ EACCE administrerar även exportkvoterna.



Det marockanska EACCE:s hemsida visar certifieringskontor i Västsahara och antyder även kontorens adresser. Ett besök vid de här platserna i El Aaiun och Dakhla avslöjar endast anonyma byggnader. www.eacce.org.ma

MÄRKNINGS KONTOREN



*EACCE:s certifieringskontor i
Dakhla, i det ockuperade
Västsahara, är beläget på
adressen Bd El Ouala, hay My
Rachid Imm. Al baraka, 1er
étage, Appt no 6, Dakhla.*



MÄRKNINGS KONTOREN



*Under marockansk flagga:
EACCE:s kontor i El Aaiun är beläget invid hamnen,
mitt emot den lokala militär- och polisstationen.
Den här avdelningen utför mestadels certifiering
av fiskeriprodukter. Adress: Résidence Jamal, Bd.
Adberrahim.*

ETIKETTER ATT HÅLLA UTKIK EFTER

'Azura'

Med en oskyldig logotyp som föreställer en nyckelpiga har märket Azura intagit grönsaksdiskar över hela Europa, särskilt med sina körsbärstomater. Märket, som förvaltas av Azura Group, kontrolleras av marockanen Mohammed Tazi samt fransmännen Jean-Maire Le Gall och Pierrick Puech. Den lokala produktionen i Marocko/Västsahara tillhandahålls av deras företag Maraissa. Därefter importeras produkterna till Perpignan till deras företag Disma International.²⁸ Företagsgruppen har fyra packningsstationer i Agadir, Marocko. Här packas även tomaterna och melonerna från Västsahara, där deras första odlingar startades 2006.²⁹



Våra undersökningar avslöjar att de två fransk-marockanska märkena Azura och Idyl får tomater från åtminstone 4 av de 11 identifierade odlingarna i denna rapport. Dessa körsbärstomater köptes på den franska stormarknaden Inter Marché.

• **Hjälp oss! Vet du något om dessa märken? Sänd oss dina tips till coordinator@wrsw.org.**

• **Läs mer om dessa märken och deras ägare på www.wrsw.org**



ETIKETTER ATT HÅLLA UTKIK EFTER

Idyl och Étoile du Sud

Kvisttomater, körsbärstomater, avlånga körsbärstomater och meloner, alla producerade i Dakhla,³⁰ marknadsförs under märkena Étoile du Sud och Idyl och säljs över hela Europa.

Företaget Idyl bildades 1996 av en av pionjärerna bakom Azura Group, Pierrick Puech. Idyl startade sina första odlingar i Dakhla omkring 2006 med hjälp av den lokale företagaren Hassan Derhem.³¹ Idyls export till Europa koordineras genom deras distributionscentral som ligger i Châteaurenard i Frankrike. Idyls chef är Philippe Puech.³² Företaget omnämns ofta som en del av "Group Soprofel".³³



Les Domaines

De odlingar som ägs av Marockos kung Mohammed VI och ligger i den ockuperade delen av Västsahara producerar både tomater och meloner under varumärket Les Domaines. Produktionsföretaget, Les Domaines Agricoles (tidigare Les Domaines Royaux) har byggt upp Groupe d'Exportation des Domaines Agricoles (GEDA) med uppgift att lagra, förpacka och transportera den kungliga produktionen runt jorden.³⁴ Detta exportföretag har i sin tur en överenskommelse med det franska företaget FRULEXXO i Perpignan, vilket agerar som GEDA:s enda kommersiella plattform för Frankrike. FRULEXXO har ett lager i Rotterdam för leverenser till norra Europa, liksom ett dotterbolag i Alicante, Eurextra, som marknadsför och distribuerar sina produkter i Spanien.³⁵

AH ... VAR?

Tomaterna kan också säljas under kända europeiska matvarukedjors varumärken, vilket gör det ännu svårare att spåra produkter från Västsahara.

Ett exempel är den ledande holländska stormarknaden Albert Heijn, som märker tomaterna som om de vore deras egna.

Från december till mars varje år importerar Albert Heijn en del av sitt tomatsortiment från Dakhla i Västsahara. Just dessa tomatsorter säljs under märket AH och är märkta "från Marocko".

När de först fick en förfrågan från en kund om tomaternas exakta ursprung svarade Albert Heijn att all deras marockanska import kom från Agadir i Marocko. Efter ytterligare förfrågningar till företaget angående spårning av deras "Agadir"-tomater, medgav Albert Heijn att en begränsad del av deras tomatsortiment faktiskt importerades från producenten Azura i Dakhla. Varken tomaternas korrekta ursprung eller producentens logotyp eller namn fanns att läsa någonstans på förpackningarna till de kontroversiella babyplommomaterna och körsbärstomaterna.

Albert Heijn förklarade för kunden att de skulle tänka igenom frågan om Västsahara grundligt och att de skulle "utvärdera situationen". Senare beslutade de sig för att importen "är i enlighet med nationella lagar och förordningar".

"Vi tänker låta våra kunder välja själva, så länge regeringen inte beslutar att bojkotta produkter och länder", skrev de. Stormarknadskedjan förklarade också att de skulle bli tvungna att "förse våra kunder med tillräcklig information".

Företaget kan inte förklara hur kunderna ska kunna göra välgrundade beslut utan att först få ordentlig information. Med 856 affärer runt om i landet³⁶ och en marknadsandel på 33,5 % år 2011³⁷ är Albert Heijn idag den största stormarknadskedjan i Nederländerna.



Ingen logotyp, fel ursprungsland. Märkta med sitt eget varumärke säljer Albert Heijn i själva verket Azura-tomater producerade i Västsahara. Företaget kontrollerar också andra kedjor i Europa, som t.ex. ICA-butikerna i Sverige.

STORT UPPSVING, STÖRRE PLANER

Under senare år har jordbruksproduktionen på jordbruken nära staden Dakhla fått ett ordentligt uppsving. Grönsaksproduktionen har ökat med 2800 % mellan 2002-2003 och 2008-2009, samtidigt som fruktproduktionen gick upp 500 % under samma period.³⁸

Det marockanska jordbruks- och havsfiskenäringsministeriet uppskattar att den odlingsbara ytan i de södra delarna av Västsahara uppgår till omkring 1 000 000 hektar. Den senaste officiella siffran antyder att 646 hektar av dessa, i mitten av 2009, var utrustade för jordbruksnäring, varav 588 hektar redan utnyttjades.³⁹ Dessa uppodlade områden låg alla inom 11 större konstbevattnade jordbruksområden som sträckte sig över 1894 hektar. Alla dessa lantbruk ligger inom en radie av 70 kilometer från staden Dakhla.⁴⁰

Den marockanska regeringens mål är att inom de närmaste åren ytterligare utöka jordbruksindustrin i Dakhla. Den regionala jordbruksplanen förutspår att områdena för tidiga säsongsskördar ska utökas

från de 588 hektar man hade 2008 till 2000 hektar vid 2020. Planen stipulerar även en ökning av växthusproduktionen från 36 000 ton (2008) till 80 000 ton 2013 och till 160 000 ton 2020. Den ökade produktionen är helt och hållet tänkt för export. Antalet människor som arbetar i regionens jordbrukssektor förväntas tredubblas till 2020.⁴¹

För att uppnå detta mål har 11 projekt identifierats och utvärderats. Tio av dessa projekt fokuserar på att utvidga de landområden som redan används för tidiga säsongsskördar. Dessutom kommer man att bygga en packningscentral med en kapacitet på 4 ton/timme.⁴² Den marockanska regeringen marknadsför jordbruksverksamhet runt Dakhla som en investeringsmöjlighet. En stor del av de människor som förut bodde i Dakhla-regionen bor nu i flyktingläger i den algeriska öknen sedan Mauretania och Marocko invaderade Västsahara 1975. De obrukade områdena marknadsförs nu som platser som är lediga för jordbruksindustrin att ta över.⁴³

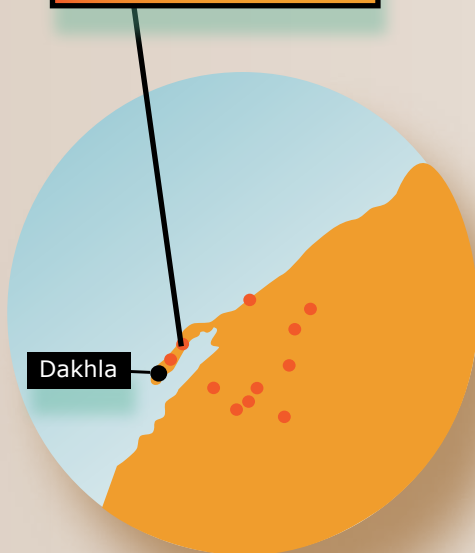
Domain	Exploited area in 2008 (ha)	Equipped area in 2008 (ha)
Perimètre Tawarta	37	37
Dhar El Houli	15*	40
Tiniguir	81	81
Tawarta	57	57
Maraïchage du Sahara	211	229
Mijik	90	90
Negjir	76	76
Adrar	24	24
Agridak	12	12
TOTAL	588	646

Källa: Det marockanska jordbruks- och havsfiskenäringsministeriet.
*uppskattning baserad på La Gazette du Maroc.

EU-kommissionen kommenterade i maj 2012 den förra WSRW-rapporten Konfliktomater. De skickade uppdaterade siffror om arealerna för jordbruksindustrin. Siffrorna bekräftade vår information.

STÉ TAWARTA

N 23° 47'58.56" / W 23° 47'32.64"



TAWARTA: Frankrikes inblandning

Det fransk-marockanskägda Tawarta anlades 2002 och är det enda jordbruk som finns på halvön Oued-Eddahab, ungefär 11 km från staden Dakhla. Alla andra jordbruk finns i inlandet, på andra sidan bukten. De är byggda i så kallade graras – dalar i Saharas ökenlandskap som erbjuder skydd från vinden och som har bördigare jord.⁴⁴

Företaget Tawarta äger två landområden på halvön: ett för odling av växthusgrödor och ett annat för friodling. De grödor som växer på friodling är mestadels fodergrödor, särskilt alfalfa till intensiv mjölkproduktion.⁴⁵

Tawartas huvudsakliga inriktning är produktion av meloner och tomater, ovan jord och i växthus.⁴⁶ I Dakhla äger företaget en av de största gårdarna för produktion av körsbärs- och cocktailtomater i "Marocko". Området är utrustat med ett konstbevattningsystem kopplat till tre lagrings- och kylningsbassänger med en kapacitet på 1 660 kubikmeter. Företaget driver två brunnar, båda över 500 m djupa, och pumpar upp vattenreserver från icke-förnybara underjordiska vattenbassänger med en hastighet på 13-14 liter i sekunden.⁴⁷ Dessutom har

företaget en egen avsaltning- och gödningsstation.⁴⁸

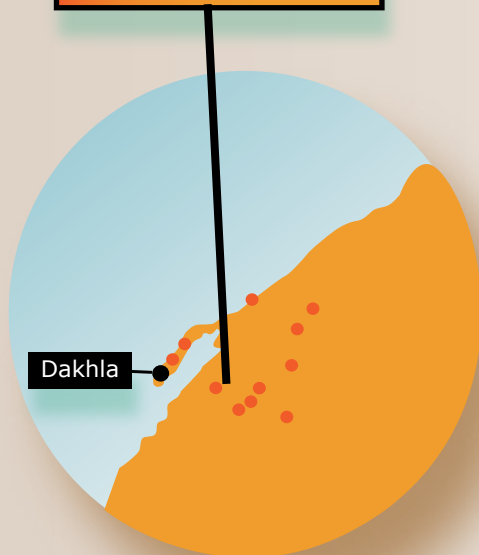
När tomaterna väl skördats transporteras de genast till lastkajen, som ligger centralt på plantagen. Från lastkajerna lastas de i kylbilar som transporterar dem till Agadir – 1200 km norrut. Efter en färd på 20 timmar lagras de i Agadir innan de exporteras utomlands,⁴⁹ märkta "från Marocko".



Odlingarna i Tawarta i de ockuperade områdena i Västsahara exporterar jordbruksprodukter till europeiska stormarknader.

PÉRIMÈTRE TINGUIR

N 23° 37'36.48" / W 15° 50'36.96"



TINGUIR: Kungens egendom

Ungefär 50 km från staden Dakhla ligger Tiniguir, lokalt känd som The Royal Domain. Tiniguir är ett av de jordbruk som tillhör Domaines Agricoles – ett dotterbolag till det kungliga förvaltningsbolaget Siger.⁵⁰ Jordbruket byggdes 1989 på order av den förre kungen Hassan II.⁵¹ I ett försök att bryta Dakhlas beroende av fiskerinäringen⁵² blev Tiniguir ett pilotprojekt för växthusjordbruk i Dakhla-regionen.

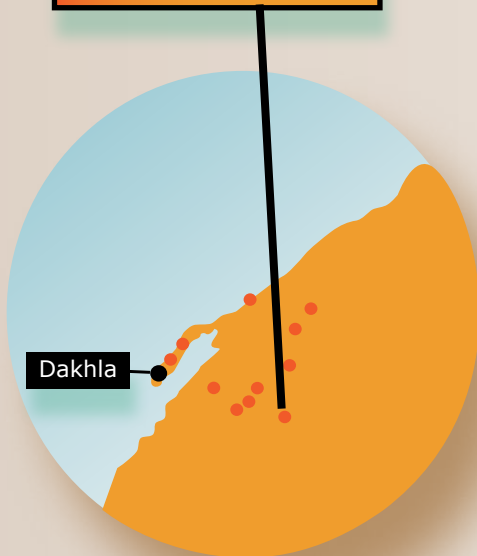
Området sträcker sig över en yta på 2500 hektar, av vilka 500-600 hektar lämpar sig för jordbruk.⁵³ Enligt Marockos jordbruksministerium utnyttjades 81 hektar 2008.⁵⁴ Dessa var täckta av växthus och utrustade med så kallade droppande nätverk. Konstbevattningen av dessa ytterområden sker genom brunnar som sammanlagt pumpar upp 153 liter vatten per sekund.⁵⁵

Tomater och meloner odlas i mitten av växthusodlingarna och ger mycket stora skördar (300 ton/ha respektive 60 ton/ha).⁵⁶ Tiniguir fokuserar dessutom på produkter som bananer, ananas och gurka.⁵⁷



Den marockanske kungen är en av världens rikaste regenter. Han har investerat i jordbruksföretag i det ockuperade Västsahara. Detta är en affisch med hans porträtt som hänger utanför en polisstation i Västsahara.

AGRIDAK
N 23° 32' / W 15° 42'



AGRIDAK:

Den marockanske borgmästarens herravälde

Agridak-området är det minsta av alla de identifierade plantagerna. Det är också det som ligger längst västerut. Gården ägs av Groupe Kabbage, som är aktiv inom flera sektorer av Marockos ekonomi. Ett av deras dotterbolag är Domaines Abbes Kabbage (DAK) som är gruppens jordbruksavdelning. DAK äger 2000 hektar jordbruksmark i Marocko.⁵⁸ År 2009 uppskattade den marockanska regeringen att Agridak-området i Dakhla uppgick till 30 hektar.⁵⁹

Groupe Kabbage leds av Agadirs borgmästare, Tariq Kabbage. Tillsammans med sin bror Chems leder Tariq Kabbage ett konglomerat som är aktivt inom fastighets-, fiskeri- och jordbruksprojekt både i⁶⁰ och utanför landet. Han har investerat i jordbruksprojekt i Brasilien tillsammans med sin kompanjon Aziz Akhannouch – Marockos nuvarande fiskeri- och jordbruksminister.⁶¹

Groupe Kabbage äger två förpackningsföretag i själva Marocko, Société Kabbage Souss och Société Kabbage Massa, vilka förpackar DAK:s frukt och grönsaker innan de transporteras utomlands. Det företag som har hand om export och kommersialisering för Groupe Kabbage är GPA.⁶² Deras huvudsakliga marknad är EU.⁶³



Fiskestaden Dakhla upplevde en snabbt expanderande jordbruksindustri när den marockanske kungen ville diversifiera regionens ekonomi. De som tjänar mest på detta är den marockanske kungen själv, franska företag – och Agadirs borgmästare.

PARADOXEN MED PALESTINA

Ett lagerkomplex i Châteaurenard i södra Frankrike, 80 km från Marseille, visar på inkonsekvensen i EU:s förhållningssätt till internationell lag.

För pro-palestinska grupper i Europa har adressen Chemin du Barret nummer 696 varit känd som en viktig knutpunkt för grosshandel med produkter från det israeliska företaget Mehadrin i Frankrike. Mycket av deras produktion påstås vara tillverkad på olagliga bosättningar på ockuperad mark i Palestina.

På precis samma adress kan man av en händelse hitta det franska företaget Idyl som importerar jordbruksprodukter från det ockuperade Västsahara.

EU vägrar ge förmånliga tulltariffer för grönsaker från det ockuperade Palestina,⁶⁴ men har ännu inte

ifrågasatt importen av samma grönsaker från det ockuperade Västsahara.

År 2005 ingick EU en så kallad "Teknisk överenskommelse" med Israel. Detta gjordes för att undvika att varor från de israeliska bosättningarna skulle få handelsförmåner på den europeiska marknaden. EU beslutade att de israeliska bosättningarna befann sig utanför Israels erkända gränser och därmed utanför ramen för handelsavtalet mellan EU och Israel.

EU kommer sålunda inte att behandla Mehadrinvaror från ockuperade landområden som israeliska.

Men företaget Idyl, som har sitt huvudkontor på samma adress, får sina låga tullavgifter på det sätt de önskar, som om allt producerats inom Marockos gränser.

En västsaharier protesterar mot det franska företaget Idyl framför Chemin du Barret nummer 696 i Châteaurenard, i södra Frankrike. Adressen illustrerar en intressant paradox i EU:s tillvägagångssätt: Till detta lagerområde levereras jordbruksprodukter från både det ockuperade Palestina och Västsahara. Men produkterna från de två ockuperade områdena behandlas olika av EU.



LAG MOT LÖGNAKTIG MÄRKNING

År 2005 lagstodgade EU ett direktiv om otillbörliga affärsmetoder. Direktivet gjorde det brottsligt att sprida falsk eller vilseledande information och att utesluta betydelsefull information som kan få konsumenter att köpa varor de annars inte skulle.⁶⁵ Detta innefattade också att märkning av ursprung skulle vara korrekt.⁶⁶

Hur kan man då som konsument veta ifall vad som verkar vara oskyldiga marockanska produkter i själva verket odlats i det ockuperade Västsahara?

I december 2011 skrev WSRW ett brev till EU-kommissionären för konsumentfrågor och frågade vad man tänker göra för att försäkra att produkter från Västsahara inte märks med Marocko som ursprungsland. Kommissionären svarade att detta speciella fall inte föll inom ramen för hans ansvar, och han skickade brevet vidare till ledningen för EU:s utrikespolitik med försäkran om ett snabbt svar. Fyra månader senare väntar WSRW fortfarande på ett svar.⁶⁷

Samma dilemma om falskt ursprung debatteras mycket vad gäller Palestina.

I december 2009 utfärdade livsmedelsverket i Storbritannien råd för märkning av konsumentvaror från de illegala israeliska bosättningarna på Västbanken. Regeringen informerade återförsäljare att det är olagligt att märka produkter från Västbanken med Israel som ursprungsland eftersom området

ligger utanför Israels erkända gränser. Storbritanniens regering rådde återförsäljare att märka varorna "produkt från Västbanken (produkt från israelisk bosättning)"

Det var på grund av detta som en återförsäljare i Storbritannien slutade sälja varor från områden "där det råder stort internationellt samförstånd att en bosättnings status är olaglig. Det finns bara två exempel på sådana bosättningar: de israeliska bosättningarna i de palestinska ockuperade områdena och de marockanska bosättningarna i Västsahara."⁶⁸ Matvarukedjan slutade att sälja tomater från Mehadrin.



EU - SÄMST I KLASSEN

”Marocko har inte rätt att exploatera områdets resurser som om de vore deras egna”, konstaterade den norske utrikesministern på tal om handel med Västsahara.⁶⁹ Norge och de övriga länderna i den europeiska frihandelssammanslutningen EFTA anser inte att Västsaharas produktion ska omfattas av deras handelsavtal med Marocko.

År 2011 fick ett norskt företag böter på 1,2 miljoner euro för att på falska premisser ha använt EFTA-avtalet med Marocko för att importera produkter från Västsahara, som felaktigt märkts med Marocko som ursprungsland.⁷⁰

Trots att inget land i världen erkänner Marockos krav på Västsahara fortsätter EU ändå att ge Marocko förmånlig behandling för varor från Västsahara.

I ett parallellfall till det nuvarande handelsavtalet, nämligen EU:s forna fiskeavtal som innefattade även Västsahara, så bröt EU tydligt emot internationell lag gällande Västsahara enligt ledande experter på internationell lag. FN:s före detta rättschef, Hans Corell, som skrev en analys om lagligheten kring utvinning av naturresurser 2002, deklarerade senare att det är ”uppenbart att ett avtal ... som inte skiljer mellan vattnen som gränsar till Västsahara och vattnen som gränsar till Marockos territorium skulle bryta mot internationell lag”. Corell tillade: ”Som europé känner jag mig generad.”⁷¹ Även medlemsstater inom EU hävdade samma hållning. Den 14 december 2011 stoppade EU-parlamentet medlemsländernas fiskeriverksamhet i Västsaharas vatten.⁷²

Med anledning av uttalanden från EU-kommissionären för jordbruksfrågor, Dacian Cioloș, om

hans planer på att förbättra hanteringen av inträdespriser från tredje land, skrev WSRW ett brev i april 2012 och bad honom att överväga att specificera skillnaden mellan landområdena Västsahara och Marocko.⁷³

I nuläget kommer produkter från Västsahara in på den europeiska marknaden under samma fördelaktiga pristillämpning som marockanska produkter genom bilaterala avtal. Men Västsahara är inte Marocko, och därför borde en annan prissättning tillämpas för produkter från det ockuperade området. Till dags datum har inget svar inkommit.

MATVARUKEDJOR I EU TAR SITT ANSVAR

”Det visar sig att tomaterna kommer från Dakhla i det ockuperade Västsahara så vi tänker inte sälja dem längre. Sådant här ska inte få hända”, konstaterade presschef Ingmar Kroon vid den svenska matvarukedjan Axfood.

”Jag känner väl till Västsaharafrågan. Naturligtvis ska vi inte sälja produkter från ett ockuperat landområde.”

Presschef Ingmar Kroon vid svenska matvarukedjan Axfood.

När Axfood genomförde sin första kontroll fick de information om att tomaterna kom från ”södra Marocko”, men när de tittade närmare på saken upptäckte de att tomaterna kom från Dakhla. Azura sa till Axfood att EU:s avtal med Marocko även omfattar Västsahara.

”Men vi är inte av samma åsikt”, meddelade Kroon.⁷⁴ År 2011 meddelade den finska matvarukedjan Kesko sitt beslut att avstå från att köpa några fler tomater från det franska företaget Azura, på grund av problematiken kring Västsahara.⁷⁵ Liknande beslut togs av den stora matvarukedjan Coop i Sverige och Norge.⁷⁶ Därefter, i december 2011, lyftes alla fiskeriprodukter från Marocko med otydlig märkning bort permanent från hyllorna hos Co-operative Group i Storbritannien.

VÄSTSAHARIER MARGINALISERADE

”Vi tjänar inte alls på de marockanska jordbruksföretagen”, fastställde El Mami Amar Salem, chef för Kommittén mot tortyr i Västsahara. Amar Salem bor i Dakhla och har observerat hur den kontroversiella produktionen



snabbt har expanderat genom åren. Hans stad är en bra plats för växthus. Med mer än 300 soldagar om året får Dakhla 30 % mer solsken än Agadir - en av de bäst lämpade platserna för jordbruk i själva Marocko.⁷⁷

”Folk som arbetar på de här jordbruken är marockaner, inte västsaharier. De arbetar på jordbruken flera månader i streck och bor i huskomplex sponsrade av regeringen. Samtidigt förblir den västsahariska befolkningen i Dakhla arbetslös”, säger Amar Salem.

”De enda som verkligen tjänar på det här är ägarna till dessa odlingar. De tjänar på det genom skattebefrielser med mera, så deras förtjänster kommer inte ens tillbaka till Dakhla-regionen”, fortsätter han.

”Frukten och grönsakerna konsumeras inte ens lokalt. Vi ser hela tiden lastbilar lämna odlingarna och styra mot norr, ut ur staden”, avslutar Amar.

REKOMMEN- DATIONER

Till den Europeiska unionens medlemsstater:

1. Western Sahara Resource Watch och Emmaus Stockholm uppmanar EU:s medlemsstater att se till att produkter från det ockuperade Västsahara förbjuds inträde på deras marknader.

2. EU-direktivet 2005/29/EC om otillbörliga affärsmetoder ger medlemsstaterna i uppdrag att, i konsumenternas intresse, framtvunga en överenskommelse rörande villkoren. Artikel 6 i direktivet handlar om vilseledande metoder, bland annat om falsk information om geografiskt ursprung. Med denna artikel i åtanke uppmanar vi medlemsstaterna att kontrollera huruvida återförsäljare i varje land felmärker produkter från Västsahara som om de vore från Marocko, samt att vidta lämpliga åtgärder vid de tillfällen då överträdelser kan bekräftas.

Till EU-kommissionen:

1. Som omedelbar åtgärd bör EU-kommissionen försäkra att ingen ökning sker av import från Västsahara genom det nya handelsavtalet mellan EU och Marocko, som trädde i kraft 1 oktober 2012.

2. Kommissionen måste förtydliga den territoriella omfattningen av avtalet med Marocko. Avtal mellan EU och Marocko kan endast tillämpas på det landområde som är erkänt av internationell lag som "Marocko". Därav kan åsidosättande av importtullar endast tillämpas på marockanska produkter, inte på produkter från Västsahara. Kommissionen måste informera importörer att de inte kan kräva tullfördelar när de importerar varor från Västsahara.

3. Om Marockos nationella myndighet EACCE fortsätter att felaktigt märka produkter från Västsahara som marockanska, måste EU frånta Marocko rätten att utfärda samstämmighetskontroller av frukter och grönsaker innan de importeras till EU; detta i enlighet med EU-förordning 543/2011, artikel 16. Denna förordning tillåter EU att frånta rätten till detta "om det visar sig att en betydande mängd varor inte överensstämmer med informationen på de samstämmighetscertifikat som utfärdats av tredje lands kontrollorgan". För att EACCE ska kunna återfå sin certifieringsstatus måste de fortgående kunna styrka att de inte certifierar jordbruksprodukter från Västsahara."

Till återförsäljarna:

1. Vi uppmanar alla återförsäljare att omedelbart stoppa all försäljning av produkter från Västsahara.

2. Vi ber alla återförsäljare att säkerställa att deras jordbruks- och fiskeriprodukter som påstås vara producerade i Marocko, inte i själva verket är producerade i Västsahara, samt att sluta sälja varor från leverantörer som systematiskt felmärker produkter från Västsahara.

3. Vi uppmanar återförsäljare att följa direktivet om otillbörliga affärsmetoder (2005/29/EC) genom att inte felmärka produkter från Västsahara som "produkt från Marocko".

Till konsumenterna:

1. Köp inte varor från Västsahara.

2. Fråga i matvarubutikerna om det verkliga ursprunget av produkter som sägs vara "marockanska".

NOTES

NOTES

1. "Thus the Court has not found legal ties of such a nature as might affect the application of General Assembly resolution 1514 (XV) in the decolonization of Western Sahara and, in particular, of the principle of self-determination through the free and genuine expression of the will of the peoples of the Territory". (International Court of Justice, Advisory Opinion of 16 October 1975, <http://www.icj-cij.org/docket/files/61/6197.pdf>)

2. Moroccan Ministry of Agriculture and Maritime Fisheries, Direction Provinciale de l'Agriculture Oued Eddahab, Colloque sur l'environnement, 7 May 2009.

3. Finance News, Interview with Abdellah Bouhjar, Director of Dakhla's Regional Investment Centre "Nous avons instruit 94 projets pour un investissement de 3,05 Mds de DH", 12 May 2011. <http://www.financenews.press.ma/portail/La-Une/entretien-Inous-avons-instruit-94-projets-pour-un-investissement-de-305-mds-de-dhr.html>

4. Ministry of Interior of Morocco, Centre Regional d'Investissement (CRI) Dakhla", Guide de l'Investisseur, 2010

5. Réussir Fruits & Légumes, 16 February 2011, "Maroc : Dakhla au sud du Sud"

6. Coordinadora de Organizaciones de Agricultores y Ganadores (COAG), 11 June 2010, "Noticia de Prensa: Agricultores españoles, franceses e italianos reclaman que no se ratifique el acuerdo con Marruecos", <http://www.coag.org/index.php?s=2&id=63065c3d872d8f9d978214321dd87b4e>

7. Stefan Füle, European Commissioner for Neighbour-

hood Policy, Remarks at Press Conference 23 April 2012, "EU-Morocco: preparing for the action plan on reforms" http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/fule/headlines/news/2012/04/20120424_cs.htm

8. European Parliament, 13 July 2011, Opinion of the Committee on Agriculture and Rural Development (PE 456.662v02-00) on the draft Council decision on the conclusion of an Agreement in the form of an Exchange of Letters between the European Union and the Kingdom of Morocco concerning reciprocal liberalisation measures on agricultural products, processed agricultural products, fish and fishery products, the replacement of Protocols 1, 2 and 3 and their Annexes and amendments to the Euro-Mediterranean Agreement establishing an association between the European Communities and their Member States, of the one part, and the Kingdom of Morocco, of the other part (15975/2010 – C7-0432/2010 – 2010/0248(NLE))

9. Proposal for a COUNCIL DECISION on the conclusion of an Agreement in the form of an Exchange of Letters between the European Union and the Kingdom of Morocco concerning reciprocal liberalisation measures on agricultural products, processed agricultural products, fish and fishery products, the replacement of Protocols 1, 2 and 3 and their Annexes and amendments to the Euro-Mediterranean Agreement establishing an association between the European Communities and their Member States, of the one part, and the Kingdom of Morocco, of the other part 2010/0248(NLE). Annex to Protocol 1.

10. Ibid. Article 3

11. Government of Canary Islands, 23 April 2012, Press Release: "Hernández denuncia que el acuerdo UE-Marruecos amenaza la competitividad del tomate canario", <http://www.gobiernodecanarias.org/noticias/index.jsp?module=1&page=nota.htm&id=148570>

12. European Parliament, 1 February 2012, A7-0023/2012 Recommendation on the draft Council decision on the conclusion of an Agreement in the form of an Exchange of Letters between the European Union and the Kingdom of Morocco concerning reciprocal liberalisation measures on agricultural products, processed agricultural products, fish and fishery products, the replacement of Protocols 1, 2 and 3 and their Annexes and amendments to the Euro-Mediterranean Agreement establishing an association between the European Communities and their Member States, of the one part, and the Kingdom of Morocco, of the other part (15975/2010 – C7-0432/2010 – 2010/0248(NLE))

13. Ibid.

14. Reuters, 15 December 2012, "EU lawmakers reject Morocco fisheries pact" <http://www.reuters.com/article/2011/12/14/eu-morocco-fisheries-idUSL6E7NE-3HE20111214>

15. European Parliament, Parliamentary Question E-002451/2012 of 2 March 2012 <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=WQ&reference=E-2012-002451&format=XML&language=EN>

16. WSRW, 4 June 2012, "European Commission rectifies incorrect lobby figures" <http://www.wsrw.org/a105x2309>

17. European Commission, 17 February 2012, "Press Release: EU-Morocco: Agricultural agreement sign of credibility" <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/12/143>

18. Ibid.

19. 543/2011/EU: Commission Implementing Regulation (EU) No 543/2011 of 7 June 2011 laying down detailed rules for the application of Council Regulation (EC) No 1234/2007 in respect of the fruit and vegetables and processed fruit and vegetables sectors. Annex IV "Third Countries where the Conformity Checks have been approved under article 15 and the Products concerned". <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32011R0543:en:NOT>

20. Etablissement Autonome de Contrôle et de Coordination des Exportations; Autonomous Body for Export Control and Coordination

21. Commission Regulation (EC) No 1791/2002

22. Dahir 1-88-240 (Royal Decree), <http://web2.eacce.org.ma/EACCE/Pr%C3%A9sentation/tabid/115/Default.aspx>

23. EACCE, <http://web2.eacce.org.ma/>

24. EACCE, Délégations: représentations régionales. <http://web2.eacce.org.ma/EACCE/D%C3%A9l%C3%A9gations/Repr%C3%A9sentationsr%C3%A9gionales/tabid/178/Default.aspx>

25. Article 15 (2), Commission Implementing Regulation (EU) No 543/2011 of 7 June 2011.

26. World Trade Organisation, Trade Policy Review. Kingdom of Morocco: Trade Policies and Practices by Measure (WT/TPR/S/217), paragraph 83. www.wto.org/english/tratop_e/tp_r_e/s217-03_e.doc

27. Chemnitz C. & H. Grethe, 2005, EU Trade Preferences for Moroccan tomatoes: who benefits?, Institute of Agricultural Economics and Social Sciences, Humboldt-University of Berlin, Germany

NOTES

28. ISCAE, Gestion et Société, N° 22, June 1994, pp. 47-50
29. Azura Groupe, Umwelt und Socialbericht 2010, p.3
30. www.idyl.fr
31. Végétale, Evolution locale et adaptation au marché: Idyl – Assumer la consolidation, http://www.idyl.fr/pdf/vegetable_413.pdf
32. L'Economiste, N°3289, 2 June 2010, "Des tomates made in Dakhla".
33. WSRW, 18 June 2012, "The tomato barons of occupied Western Sahara" <http://www.wsrw.org/a204x2312>
34. Société de Production des Fruits et Légumes
35. TelQuel, n° 350, 6-12 December 2008, "Les Jardins du Roi", http://www.telquel-online.com/archives/350/couverture_350.shtml
36. www.frulexxo.com
37. Ahold Annual Report 2011, p.27
38. Adinformatie, 20 January 2012, Marktaandeel Albert Heijn stagneert <http://www.adformatie.nl/nieuws/bericht/marktaandeel-albert-heijn-stagneert>
39. Direction Régionale du HCP à Dakhla, 'Monographie de la région Oued eddhab-Lagouira 2010', p.66.
40. Moroccan Ministry of Agriculture and Maritime Fisheries, Direction Provinciale de l'Agriculture Oued Eddahab, Colloque sur l'environnement, 7 May 2009.
41. Ministry of Interior of Morocco, Centre Regional d'Investissement (CRI) Dakhla, Guide de l'Investisseur, 2010
42. Ministry of Agriculture and Maritime Fisheries, Regional Agriculture Plan for the Oued Eddahab Lagouira region, 2009. http://www.ada.gov.ma/es/plans_regionaux/plans-regionaux.php
43. Ibid.
44. CRI Dakhla, "Dakhla : les pôles d'excellence".
45. Végétale, December 2009, Dakhla : Naissance d'une origine, n°262, p. 64.
46. La Gazette du Maroc, 04. April 2008. "Sahara: Dakhla dévoile ses potentialités". <http://www.maghress.com/fr/lagazette/16557>
47. L'Economiste, 24.April 2007: "Dakhla/Agriculture: La presqu'île séduit les investisseurs", <http://www.leconomiste.com/article/dakhlaagriculture-la-presqu-ile-seduit-les-investisseurs?page=3>
48. Jeune Afrique, 24 October 2006. "Mer d'abondance". <http://www.jeuneafrique.com/Article/LIN22106merdaec-nadn0/>
49. Végétale, December 2009, "Dakhla : Naissance d'une origine", n°262, p. 64.
50. TelQuel, n° 350, 6-12 December 2008, "Les Jardins du Roi", http://www.telquel-online.com/archives/350/couverture_350.shtml
51. L'Economiste, "La tomate et le melon sur le marché local", 26 May 2000 <http://www.leconomiste.com/article/la-tomate-et-le-melon-sur-le-marche-local?page=2>
52. La Vie Eco, "Après les tomates de Oualidia, celles de Dakhla", 18 March 2005 <http://www.lavieeco.com/news/en-direct/apres-les-tomates-de-oualidia-elles-de-dakhla-10526.html>
53. L'Economiste, "La tomate et le melon sur le marché local", 26 May 2000 <http://www.leconomiste.com/article/la-tomate-et-le-melon-sur-le-marche-local?page=2>
54. Colloquium presentation agriculture 7 May 2009, Ministère de l'Agriculture et de la Pêche Maritime & Direction Provinciale de l'Agriculture Oued Eddahab
55. L'Economiste, 24 April 2007, "Dakhla/Agriculture: La presqu'île séduit les investisseurs", <http://www.leconomiste.com/article/dakhlaagriculture-la-presqu-ile-seduit-les-investisseurs?page=3>
56. L'Economiste, "La tomate et le melon sur le marché local", 26 May 2000. <http://www.leconomiste.com/article/la-tomate-et-le-melon-sur-le-marche-local?page=2>
57. Aproximación a la estructura económica en el Sahara Occidental tras la ocupación marroquí. José Miguel Alarcón Toledo, Licenciatura en Economía
58. <http://www.domainskabbage.com/>
59. Wikipedia, Tariq Kabbage, http://fr.wikipedia.org/wiki/Tariq_Kabbage. The acreage was estimated at 12 hectares in 2009: Moroccan Ministry of Agriculture and Maritime Fisheries, Direction Provinciale de l'Agriculture Oued Eddahab, Colloque sur l'environnement, 7 May 2009.
60. Le Nouvel Economiste, N°1468, 19-25 March 2009, "Maroc : le nouvel élan d'Agadir".
61. Souss.com, 27 January 2012, Tariq Kabbage, <http://www.souss.com/tariq-kabbage/>
62. Gestion des exportations des Produits Agricoles
63. <http://www.domainskabbage.com/commercialisation/>
64. EU Observer, 25 October 2010, "EU court strikes blow against Israeli settlers", <http://euobserver.com/24/29558>
65. Directive 2005/29/EC of the European Parliament and of the Council of 11 May 2005 concerning unfair "business-to-consumer commercial practices in the internal market and amending Council Directive 84/450/EEC, Directives 97/7/EC, 98/27/EC and 2002/65/EC of the European Parliament and of the Council and Regulation (EC) No 2006/2004 of the European Parliament and of the Council ('Unfair Commercial Practices Directive') <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32005L0029:EN:NOT>
66. Directive 2005/29/EC (Unfair Commercial Practices Directive), Article 6, 1(b).
67. WSRW, 6 June 2012, Asks the EU to end 'Made in Morocco' misuse <http://www.wsrw.org/a105x2310>
68. The Co-operative and the illegal Israeli settlements, 27th April 2012, <http://www.scoop.co.nz/stories/WO1205/S00002/co-operative-group-move-to-end-illegal-settlement-links.htm>
69. WSRW, 7 March 2011, Norway: "Saharan resources are not Moroccan" <http://www.wsrw.org/a204x1884> Original statement available in Norwegian on the webpage of the Norwegian Ministry for Foreign Affairs http://www.regjeringen.no/nb/dep/ud/aktuelt/svar_stortinget/sporretime/2011/svar_vestsahara.html?id=635160
70. WSRW, 30 November 2010, "Record customs claim against Western Sahara trader" <http://www.wsrw.org/a159x1706>
71. Corell, H. The legality of exploring and exploiting natural resources in Western Sahara, Presentation at the Conference on Multilateralism and International Law with Western Sahara as a Case Study, hosted by the South African Department of Foreign Affairs and the University of Pretoria, 2008, <http://www.havc.se/res/SelectedMaterial/20081205pretoriawesternsahara1.pdf>

NOTES

72. European Parliament Press Service, 14 December 2011, "MEPs reject extension of the EU-Morocco fisheries agreement and call for a better deal" <http://www.europarl.europa.eu/news/en/pressroom/content/20111213IPR34070/html/Extension-of-EU-Morocco-fisheries-agreement-rejected-call-for-a-better-deal>

73. Letter from WSRW to Mr. Dacian Cioloș, European Commissioner for Agriculture and Rural Development, 14 April 2011, http://www.wsrw.org/files/dated/2012-06-14/letter_wsrw-commissioner_ciolos_11.04.2012.pdf

74. WSRW, 3 May 2010, "Swedish grocery chain stops selling Western Sahara tomatoes" <http://www.wsrw.org/a159x1403>

75. WSRW, 22 February 2011, "Finnish grocery chain stops selling troublesome tomatoes" <http://www.wsrw.org/a204x1874>

76. WSRW, 18 March 2009, "Coop stops import of occupation tomatoes" <http://www.wsrw.org/a141x1085>

77. Réussir Fruits & Légumes, 16 February 2011, "Maroc : Dakhla au sud du Sud"

Artikel 6 Vilseledande handlingar

1. En affärsmetod skall anses vara vilseledande om den inbegriper oriktig information och således är falsk eller om den på något sätt, även genom den allmänna utformningen – även om informationen är korrekt i sak – vilseleder eller sannolikt kommer att vilseleda genomsnittskonsumenten i ett eller flera av följande avseenden, samt i endera fallet medför eller sannolikt kommer att medföra att denne fattar ett affärsbeslut som han annars inte skulle ha fattat: [...]

(b) Produktens utmärkande egenskaper, som t.ex. dess tillgänglighet, fördelar, risker, utförande, sammansättning, tillbehör, kundservice efter försäljning och reklamationshantering, metod och datum för tillverkning eller tillhandahållande, leverans, ändamålsenlighet, användningsområde, kvantitet, specifikation, **geografiskt** eller kommersiellt **ursprung** eller det resultat som kan förväntas av användningen, eller resultat och egenskaper som framkommit vid provningar eller undersökningar som utförts på produkten ifråga.

EU-direktiv 2005/29, Direktiv om otillbörliga affärsmetoder

Research och text av Western Sahara Resource Watch, med ekonomiskt bistånd från Emmaus Stockholm.
www.wrsw.org / www.emmausstockholm.se
Publicerad: 18 juni 2012
Layout: Grete Haukelid, Berit Dalnoki
Översättning till svenska: Ingalill Söderqvist och Jack Fägrell

Detta dokument har finansierats med Sida-stöd genom Forum Syd. Sida och Forum Syd delar inte nödvändigtvis de åsikter som här framförs. Ansvar för innehållet är uteslutande författarens.



Foto: Anette Karlsen